

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1391506/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שני בן דוד)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ניר כלפה)

הנדון: דרישת צד להכרעה בענייני הרכוש על פי דין תורה בניגוד לבקשתו ולהסכמתו הקודמת לפסיקה על פי חוק

החלטה

לפני בית הדין בקשה למתן החלטה בערעור בהעדר תגובת המשיב, מאחר שהמשיב נמנע ממתן תגובה לערעור כפי שנתבקש, וזאת אף שהערעור והחלטת בית הדין שבה נתבקשה תגובתו נמסרו לו במסירה אישית. (צורף אישור מסירה).

נזכיר כי הערעור נסוב על החלטת בית הדין באשדוד (הרכב ג) שניתנה ביום י"ט באדר התשפ"ג (12.3.23) שבה החליט בית הדין שלא לדון ברכוש מפני שהאיש לא מוכן להסמיך את בית הדין לדון ברכוש על פי החוק. וזו לשון החלטת בית הדין באשדוד:

לאיש ולאישה יש זכויות – האחד כלפי האחר, לכל צד יש זכויות ממוניות על פי דין תורה ועל פי החוק, והזכויות הללו לא חופפות.

בית הדין הרבני דן רק על פי דין תורה.

במידה וצד חייב לתת לצד השני סכום כסף על פי החוק מעבר למגיע לאותו צד על פי דין תורה: אם הוא מסמיך את בית הדין לחייב אותו על פי החוק, ואם הוא מקבל בקניין על כך ומתחייב כראוי על פי דין תורה, בית הדין דן על פי החוק ומחייב את החייב את אשר הוא חייב על פי החוק. אם אותו צד לא מסמיך את בית הדין לפסוק על פי החוק בית הדין נמנע לדון בתביעות כאלו.

במקרה שבפנינו הבעל לא רוצה להסמיך את בית הדין שידון ויחייב אותו על פי החוק, לכן בית הדין הרבני לא ידון בתביעת האישה לחייב את הבעל מה שהיא זכאית לקבל ממנו על חוק יחסי ממון, וזכותה על פי חוק לפנות לבית המשפט למשפחה שידון בתביעותיה. נימוקים הלכתיים להחלטה זו נמצאים בתיק בהחלטה נפרדת.

טענות הערעור

טענות המערערת הן כי בית הדין הרבני היה חייב לאשר את מסקנות האקטואר מאחר שהצדדים חתמו על הסכם גירושין לפני בית הדין בטבריה והוסכם בסעיף ז להסכם לקיים את דרישתו הנחרצת של האיש לאיזון משאבים לפי החוק באמצעות מינוי אקטואר, ששני הצדדים ישלמו את שכרו. הדוח הוגש לבית הדין בטבריה, הצדדים קיבלו אותו לתגובה והאיש הגיב ללא ערעור על

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסמכות. לאחר מכן הועבר התיק לבית הדין באשדוד בהסכמת הצדדים, והם אישרו בדיון הראשון לפני בית הדין באשדוד שהם רוצים לדון ברכוש לפי החוק. לאחר מכן טען האיש כי הוא רוצה להגיש השגות על דוח האקטואר, אך לא התנגד לפסיקה לפי המוסכם. משלא בא לדיון הורה לו בית הדין להגיש את השגותיו ואת האסמכתאות שברשותו בכתב. האיש לא הגיש לבית הדין השגות לדוח במשך כחודש וחצי, לאחר שביקשה האישה מתן החלטה ביקשה באת כוחו עוד שבעה ימים להגשת האסמכתאות, אך אלה לא הוגשו.

האישה ביקשה שוב מתן החלטה וחיוב הוצאות. לאחר דיון נוסף החליט בית הדין שלמרות צדקת טענתה לא יחייב בהוצאות, ובהחלטה נוספת קבע כי לא ידון באיזון המשאבים והפנה אותה לבית המשפט.

לטענתה שגה בית הדין בקביעות אלו בנימוקים שאינם נוגעים למקרה זה והפנייתה בשלב זה לבית המשפט לתבוע מחדש תביעת רכוש היא הטרחה שלא מן הצדק ועינוי דין. כמו כן היא עותרת על אי-חיוב בהוצאות ומבקשת כי בית הדין לערעורים יאשר את חלוקת הרכוש לפי חלופה א' של האקטואר או יעביר את העניין להרכב אחר שידון בתיק.

טענות המשיב לערעור

כאמור לעיל, המשיב נמנע מהגשת תגובה.

דיון ומתן הוראות

לאחר העיון בתיק הצדדים אני סבור כי אין מקום לקיום דיון בנוכחות הצדדים בערעור זה, אלא למתן הוראות מנשיא בית הדין על פי תקנה 2, להעברת התיק לבית דין אחר שיסיים את הדיון ברכוש, וכפי שאבאר.

אקדים כי מבלי להתייחס לנימוקי בית הדין האזורי אני סבור כי באופן עקרוני מעת שהרכב של בית דין מחליט כי לפי דין תורה אינו יכול לדון ברכוש הצדדים בשל אי-הסכמת האיש להסמיכו לכך – גם אם יתקבל ערעור ובית דין לערעורים יסבור כי אפשר לדון ברכוש הצדדים בבית הדין הרבני, אי אפשר יהיה לכפות על בית הדין הדין על פי דין תורה לדון, במקום שהוא סבור שאינו יכול לדון על פי דין תורה. לפיכך אין אפשרות להחזיר תיק זה להרכב בית הדין שקבע שאינו יכול לדון בתיק לפי דין תורה.

עם זאת אני סבור כי לגופם של דברים מקרה זה אינו דומה לשאלה העקרונית עליה הצביע בית הדין האזורי בנימוקיו, שגם בה יש שאינם סוברים כדבריו, אלא במקרה זה לכל הדעות יש חובה על בית הדין לסיים את הדיון ברכוש ולהכריע בו כפי שהוסכם ונחתם בידי הצדדים והוגש לבית הדין למתן תוקף חוקי, והצדדים קיבלו את סמכות בית הדין לעשות כך.

עיון בתיק מעלה שבמקרה שלפנינו האיש הוא שתבע איזון משאבים לפי החוק, מינוי אקטואר והכרעת בית הדין על פי חוות דעתו. האיש דרש גם את השתתפות האישה בהוצאות שכרו של האקטואר אף שהוא שביקש את מינויו. בתביעתו ממנה לשלם על הבדיקה בהכרח קיבל על עצמו גם לקיים את תוצאות הבדיקה, גם אם יהיו לטובתה, וגם את סמכות בית הדין לפסיקה בעניין לפי החוק. בנוסף לזה, חתימתו על ההסכם ובקשתו לתת לו תוקף פסק דין גם הן מהוות קבלה לקיים את תוצאות הבדיקה ואת סמכות בית הדין לדון על פי בקשתו ולפי החוק, ובפרט שגם לפני בית הדין באשדוד בדיון הראשון ביקש לדון לפי החוק.

אוסף כי בתביעתו ביקש לדון גם בזכויות וגם בחובות הצדדים (סעיף 12א לבקשה).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור כל זאת, ברור למעלה מכל ספק שלאחר שהאיש ביקש איזון משאבים לפי החוק, קיבל את סמכות בית הדין לפסוק לפי החוק וחתם על הסכם גירושין לפני בית הדין בהתאם לכך, אין הוא יכול לחזור בו מקבלת הדברים בפני בית הדין בהסכם ובדרישת הוצאות (שכר טרחת האקטואר) מן האישה, שהוציאה אותן על דיבורו, ואין שום מקום לקבל את התנגדותו היום ולהימנעות בית הדין האזורי מלפסוק בשל התנגדותו.

יתרה מזו: הפניית האישה לבית המשפט בשלב זה – יש בה גם גרימת נזק ממוני גדול לאישה, מלבד עינוי דין, מאחר שהנתונים כבר נמצאים בבית הדין, ואסור לבית הדין להרשות זאת.

מבחינה מעשית, גם הפניית הצדדים להרכב אחר בבית הדין האזורי באשדוד או בסמוך לו שאינו מכיר את הצדדים והתיק – יש בה משום גרימת נזק כיוון שהרכב זה יצטרך לדון מחדש בעניינם. לכן אני סבור כי במקרה זה הנכון הוא להחזיר את הדיון ברכוש בלבד לבית הדין בטבריה שלפניו נעשה ההסכם וחתם הבעל על הבקשה ושאליו הוגש דוח האקטואר. בית הדין ידון בממצאי הדוח ובטענות הצדדים וישקול אם יש מקום לדיון בהן או לא – בשל אי-המצאת השגות האיש למרות בקשתו והוראת בית הדין, וכן ידון בבקשה לחיוב הוצאות על חזרתו של האיש מההסכמות לפני בית הדין בטבריה ובשל עינוי הדין.

להבהרת הדברים אביא מדברי האיש בבתי הדין האזוריים בטבריה ובאשדוד:

האישה הגישה תביעת גירושין בבית הדין האזורי בטבריה שהיה בית הדין הסמוך למקום מגורי הצדדים, ללא תביעת רכוש.

בכתב ההגנה לתביעת הגירושין שהגיש האישה ב"ז בשבט התשפ"ב (19.1.2022) לבית הדין בטבריה דרש האיש מבית הדין לערוך איזון משאבים לפי החוק תוך שהוא מציין את סמכות בית הדין לכך ועל מנת לייעל את הדיון ולא להצריכו לפנות בעניין הרכוש לערכאה אחרת, האיש חזר על כך כשפתח את תיק תביעת הרכוש כדלהלן:

לעניין איזון משאבים:

9. כבוד בית הדין מתבקש בזאת לערוך איזון משאבים וחלוקת רכוש בין הבעל לאישה:

א. הצדדים לא צברו רכוש משותף ובקשת הבעל הינה חלוקת איזון משאבים – זכויות סוציאליות ופנסיוניות. על כן יש למנות אקטואר.

ב. במסגרת הדיון שהתקיים נטענו טענות הדדיות בעניין הרכוש, ומכאן שיש לאזן זכויות וחובות, והדבר ייעשה באופן מיטבי ומדויק רק כאשר ימונה קטואר אשר יערוך חוות דעת בהתאם למסמכים שימציאו לו הצדדים ומיום הנישואין ועד למועד הקרע.

סמכות בית הדין:

10. לבית הדין הנכבד הסמכות המקומית והנעיינית לדון בתובענות הצדדים, וזאת בין היתר לאור העובדה כי בית הדין הנכבד מצוי בסמוך מקום מגוריהם המשותף האחרון יותר מכל בית דין אחר וכי בית דין נכבד זה דן בהליכים הקשורים.

11. למען יעילות הדיון ולצורך הכרעה במלוא המחלוקת הקיימות בין הצדדים, מתוך רצון אמיתי לקדם את ההליך, יתבקש מינוי אקטואר והצדדים יפעלו בהתאם להנחיותיו.

12. לאור האמור לעיל יתבקש כבוד בית הדין כדלקמן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. ליתן החלטה למינוי מומחה לאיזון המשאבים – זכויות וחובות מיום הנישואין ועד למועד הקרע, שכר טרחת האקטואר יחול על הצדדים באופן שווה.

ב. להכריע במחלוקות, ככל שתהיינה לאחר קבלת חוות הדעת.

בית הדין בטבריה הציע לאיש לוותר על איזון המשאבים כשהאישה מוותרת על כתובה ולאחר משאומתן באמצעות בית הדין הביאם בית הדין בטבריה להסכם גירושין שבו, בסעיף ז, לאור דרישת האיש וטענתו שמגיעות לו זכויות מן האישה מונה אקטואר בהסכמה.

וזו לשון ההסכם שנחתם, אושר בבית הדין וקיבל תוקף פסק דין ביום ה' בניסן התשפ"ב (6.4.2022):

הסכם גירושין

א. הצדדים מתגרשים בהסכמה.

ב. הקטינה במשמורת האם.

ג. האב ישלם למזונות הקטינה סך של 1,200 ש"ח לחודש וכן מחצית הוצאות מעון עד תקרה של 600 ש"ח לחודש.

ד. כאשר מצבו הכלכלי של האב ישתפר תוכל האשה לתבוע הגדלת מזונות וחינוך.

ה. מזונות עבר – חוב מזונות העבר יוקפא. והחל מתאריך 1.4.2023 ישלם האב תוספת של 300 ש"ח למזונות בגין חיוב מזונות עבר עד לסיום החוב.

ו. הסדרי שהות – האב יפגוש את הקטינה כל סוף שבוע שני, אם לאם יהיה רכב פרטי היא תביא את הקטינה לבית האב ביום שישי בצהריים, והאב יחזיר את הקטינה במוצאי שבת לבית האם.

ז. ימונה אקטואר לצורך איזון משאבים כאשר המועד הקבוע הוא 3.2021. הצדדים יישאו בחלקים שווים בעלויות האקטואר.

ח. האישה מוותרת על כתובתה, תוספתה ומזונותיה.

ט. אין תביעות הדדיות נוספות.

בהתאם להסכם בית הדין הורה לאיש לפתוח תיק תביעת רכוש, כתביעה בתיק חזר האיש על בקשתו מבית הדין לאזן את המשאבים בין בני הזוג על ידי מינוי אקטואר ולהכריע בכל המחלוקות אם תהיינה על חוות דעתו.

לאחר שהתיק הועבר לבית הדין באשדוד, לבקשת הצדדים, נרשם בפרוטוקול הדיון בבית הדין באשדוד מיום ד' בכסלו התשפ"ג (28.11.2022) לגבי איזון המשאבים (משורה 1 ואילך):

הופיעו הצדדים ובא כוח האישה וזוהו.

בית הדין: יש אקטואר?

האיש: יש אקטואר והגיש דוח. אני לא מסכים עם הדוח הזה. יש דברים שאני רוצה לחקור אותם. כשהיינו נשואים היא הסתירה ממני את כל חשבונות הבנק, יש כספים והלוואות שאני לא ידעתי עליהם. אני רוצה לדעת לאן הלכו הכספים, את זה הוא לא עשה. אם אני משלם את זה אני רוצה לדעת לאן זה הלך.

בית הדין: באיזה סכומים מדובר שהעבירה?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האיש: סך הכול ארבעים אלף ש"ח שאני לא יודע לאן הלכו.

ב"כ האישה: אציין שבית הדין בטבריה המליץ לצדדים שכל אחד יישאר עם זכויותיו. האיש התעקש על חוות דעת אקטואר וביקש אקטואר, הוא חשב שהמצב יהיה הפוך ולהפתעתו הוא זה שצריך להעביר לאישה כספים, עכשיו הוא מביא טענות מן הגורן ומן היקב. מדובר בגורם שמונה על ידי בית הדין, הוא עשה את מלאכתו. ככל וניתן לתקוף את חוות דעת אקטואר זה להגיש שאלות הבהרה ולא להיזכר אחרי ארבעה חודשים.

בית הדין: אתם רוצים שאיזון משאבים יהיה על פי החוק?

האישה: כן.

האיש: על פי החוק. אבל אני רוצה לחקור את האקטואר.

בית הדין: הבסיס זה שהחלוקה היא על פי החוק. אחר כך נראה איך העבודה של האקטואר נעשתה.

האיש: אני רוצה לעשות את זה עם עורך דין.

רק בדיון ביום כ"ח בשבט התשפ"ג (19.2.2023) חזר בו האיש מהסכמתו לפסוק לפי החוק, כאמור בפרוטוקול (משורה 77 ואילך):

בית הדין: יש דוח אקטואר, אתם מסכימים שנאמץ אותו?

ב"כ האישה: כן.

האיש: לא.

בית הדין: אתם מסכימים שנפסוק לפי חוק?

האיש: אני לא מוכן.

ב"כ האישה: חוות דעת אקטואר ניתנה לאחר מינוי אקטואר שהוא התעקש עליו. בית הדין בטבריה המליץ לבעל לסגת בו מהטענות, הוא היה סבור שהתוצאה תהיה אחרת ושהתקבלה חוות הדעת הסתבר שהוא אמור להעביר לה כספים אז החליט להתנגד לחוות הדעת. זה ניתן כבר ביולי 22, מאז לא ניתנו שאלות הבהרה.

בית הדין: ניתן החלטה.

כאמור לעיל, אין מקום להרשות לאיש לחזור בו בשלב זה מתביעתו ומהסכמתו לדון לפי החוק. התיק לתביעת הרכוש יועבר לבית הדין בטבריה למתן פסק דין ברכוש בלבד, לאחר שלפניו נעשה ההסכם, לפניו חתם הבעל על הבקשה ואליו הוגש דוח האקטואר. בית הדין ידון בממצאי הדוח ובטענות הצדדים, וישקול אם יש מקום לדיון או לא – בשל אי-המצאת השגות האיש למרות בקשתו והוראות בית הדין וכן ידון בבקשה לחיוב הוצאות על חזרתו של האיש מההסכמות לפני בית הדין בטבריה ובשל עינוי הדין.

ניתן ביום כ"ג באייר התשפ"ג (14.5.2023).

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה